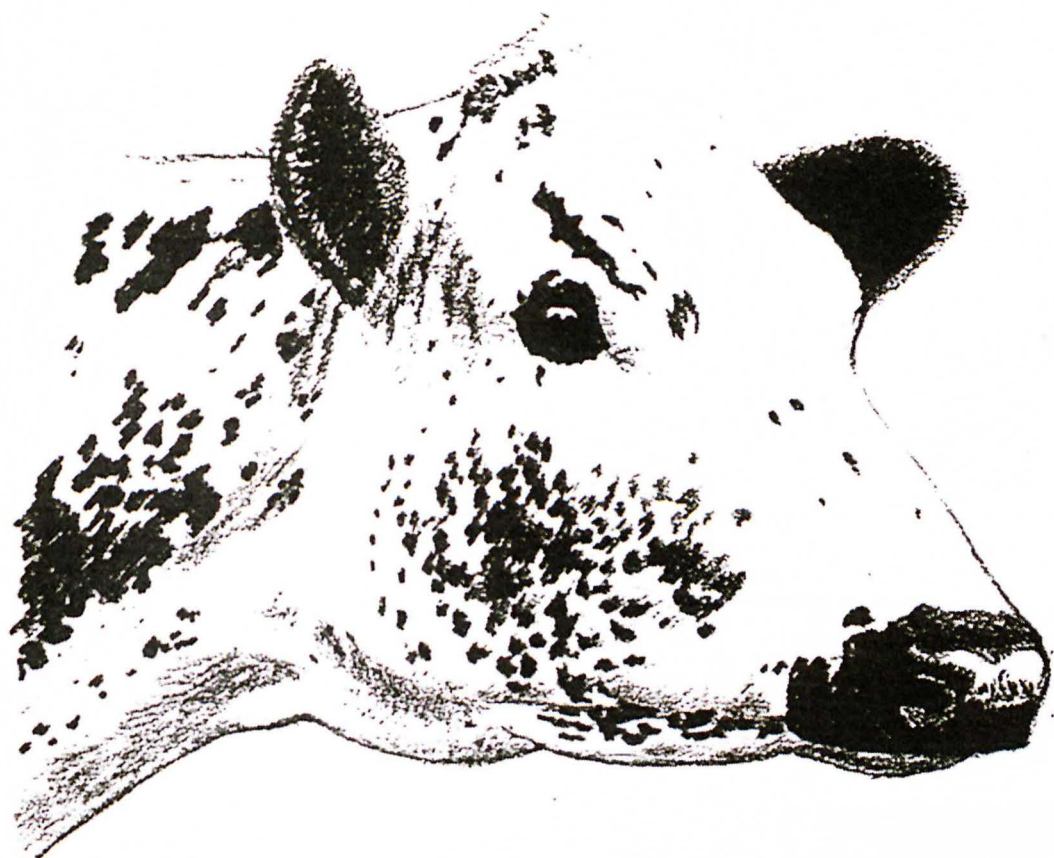

9P/
7/4302

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 2 Juni 2009

Kallelse till årsstämma sid. 4

Innehåll

Ordförande har ordet	2
Föreningsadresser	3
Redaktörsord.....	3
Kallelse till årsstämma	4
Årsberättelse-08	5
Motioner till årsstämma	6-7
Tjursidor	8-9
Fjällnära info	10
Stambokföring, vad är det	10-12
Norgeresa.....	13-14
Avelskommittéträff	14-15
Livdjursförmedling	16

Tidningen Fjällkon

Redaktör:

Kristina Torén

Stagneliusvägen 23, 6tr

112 59 Stockholm

tel/fax, kväll: 08/656 88 09

e-post: kristina.toren@comhem.se

Ansvarig utgivare:

Håkan Andersson

Tryck:

Kph Trycksaksbolaget AB, Uppsala

Tidningen Fjällkon är Svensk Fjällrasavels medlemstidning som ges ut ca 4 ggr per år. Däremellan skickas aktuell information ut.

Annonseringen med radannonser i tidning och info-blad med t.ex. "Köpes/Säljes" är gratis för medlemmar.

Samtliga artiklar i Tidningen Fjällkon är författade av redaktionskommittén om ej annat anges. Åsikter framförda i signerade artiklar delas inte automatiskt av Svensk Fjällrasavel, utan är författarnas egna.

Tidningen får i korta drag citeras om källan anges. Eftertryck är dock förbjudet utan skriftligt tillstånd från Svensk Fjällrasavel.

ISSN 1401-7806

Utgivningsbevis PRV nr 21560

Medlemsavgift:

300:- insättes årligen helst på Svensk Fjällrasavels BG 5361-8070.

PG 833 53 62-3 går också bra.

OBS! Skriv ditt namn och adress!

Fjällkon

SVENSK FJÄLLRASAVELS TIDSKRIFT nr 2 Juni 2009

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Ordförande har ordet...för sista gången!

När stormen och regnet äntligen gett vika för lite solsken är det bråda tiden här i Linderöd. Trots detta tar jag mig tiden att för sista gången sätta mig ner och skriva några tankar till er. Jag har beslutat mig för att lämna posten som ordförande till någon annan. Min tid som jag får över ska jag använda till renovering av mitt kråkslott och vård av sambo.

Vad vill jag då berätta så här till sist? Jo, att jordbruksverket har dragit ner våra anslag till medlemsinformation e.tc. Detta kommer bl.a att innebära att vi måste göra en enklare tidning och kanske ett dubbelnummer istället för fyra nummer per år. Att höja medlemsavgiften är inte aktuellt anser jag. Det lilla kapital som vi har i föreningen är viktigt att ha inför framtiden. Något annat jag har funderat över är varför inte jordbruksverket kan hålla en tydligare linje i vad som ska bevaras till vad. Jag tror att fjällkon i framtiden har sin plats som mjölkko då majs och soja kommer att behövas till den växande världsbefolkningen och inte till att producera ett överskott av animalier i västvärlden. Därför är det viktigt att så många kor som möjligt mjölkas. Om vi bara använder våra fjällkor som dikor har vi snart avlat bort möjligheten att hantera dessa som mjölkkor. Jag vill också poängtera att det är viktigt att vi hanterar inaveln på rätt sätt. Så långt det är möjligt bör vi söka icke besläktade tjurar för avel.

Med den hårda konkurrens som idag råder på den svenska mjölkproduktionens marknad är det snart lika viktigt att bevara producenterna som våra fjällkor.

Genom vårt engagemang i föreningen kan vi komma fram till vad vi gemensamt tror är det bästa för framtiden. Därför vill jag uppmana er alla att ta er till Finaland på årsmötet. Där får vi möjlighet att inte bara träffas och umgås utan diskutera vidare om viktiga frågor s.s det som jag belyser här ovan.

Med önskan om en bra sommar!

Håkan Andersson

Svensk Fjällrasavel

Svensk Fjällrasavel

hemsida www.fjallko.se

Ordförande:
Håkan Andersson
Åkarp Bjärnhultsvägen 18
290 11 Linderöd
tel/fax: 044-34 04 27
mobil: 070-322 22 57

Vice ordförande:
Robert Nilsson
Övre Svartlå 515
961 98 Boden
tel: 0928-401 06
fax: 0928-402 10

Kassör:
Siw Andersson
Medle 122
931 98 Skellefteå
tel/fax: 0910-77 01 42

Sekreterare:
Evy Schale
Killhult
312 98 Våxtorp
tel/fax: 0430-311 18

Ledamöter:
Robert Eklundh
Kanalvägen 904
811 95 Järbo
tel/fax: 0290-705 25

Louise Lindqvist
Andersfors 5797
820 70 Bergsjö
tel: 0652-53033

Erica Sundvall
Holafors 224
880 30 Näsåker
tel: 0622-200 09

Suppleanter:
Göran Lundström
Hagby-Focksta 14
740 20 Vänge
tel: 070-593 66 13

Thomas Lundholm
Brottan
820 77 Gnarp
tel: 0652-207 00

Fredrik Olsson
S. Harads 65
960 24 Harads
tel: 0928-200 35

Valberedning (S. k.)
Birgitta Åberg
Visbäck
733 99 Möklinta
tel: 0224-801 46

Revisor:
Lennart Olofsson
St Bredäng 10
461 95 Trollhättan
tel: 0520-42 32 90

Revisorssuppleant:
Tove Undin
Stöpafor 473
686 93 Sunne
tel: 0565-921 92

Livdjursförmedling:
Mårten Dahlberg
Mariebergs Gård 1296
872 96 Bjärträ
tel: 0612-532 67
fax: 0612-531 07
OBS! Tel. tid måndagar
12-13

Stambokföring:
Göran Lundström
Hagby-Focksta 14
740 20 Vänge
tel: 070-593 66 13

Renrasighetsintyg
Robert Eklundh
Kanalvägen 904
811 95 Järbo
tel/fax: 0290-705 25

Fjällnära kommitté:
Ivan Eriksson (s. k.)
Torsvi Svanviken
745 99 Enköping
tel: 0171-830 35
Lars-Göran Lindgren
Ann Andersson

Avelskommitté
Robert Nilsson (ordf)
Mårten Dahlberg
Göran Lundström

Tidningen Fjällkon
Redaktör:
Kristina Torén
Stagneliusvägen 23, 6tr
112 59 Stockholm
tel: 08-656 88 09, kväll

Ansvarig utgivare:
Håkan Andersson

Redaktörsord

Hej!

Här kommer nummer 2-09!

Det blev som ni ser ett "tunnt och tråkigt" nummer i svartvitt och endast få bilder...

Detta beror på att stödet för tidningen har minskat med ca hälften mot vad föreningen fått tidigare år... En viss brist på material har det också varit. Nästa nummer blir troligtvis som vanligt i färg.

Uppmärksamma dagarna för årsstämman i Finska österbotten som är 31/7 till 2/8! Sista anmälningssdag är den 3/7, anmälan görs till mig!

Under våren har jag fått praktikplats på ett litet företag som säljer kakel, klinkers och badrumsinredning, där "jobbar" jag nu som en "vanlig människa". Till hösten får jag förhoppningsvis anställning på heltid. Det känns skönt efter nästan 4 år som arbetslös. Detta innebär också att jag inte så lätt kan åka ut och göra gårdsreportage som innan, men själva tidningsarbetet i övrigt ska inte bli lidande.

Tyvärr innebär det också att jag troligtvis inte kan åka till stämman i år, vi får se...

Nu får vi hoppas att den kalla och regniga junimånad vi har haft här övergår till en varm skön julimånad så att man kan njuta av sommaren och solen, och att det växer bra på åkrar och ängar så att ni kan få en bra skörd.

Ha en bra sommar!

Kristina

OBS! Manusstopp! OBS!

Manusstopp till nästa nummer av tidningen är den

15/8 2009!

Material skickas till redaktör Kristina Torén

e-post: kristina.toren@comhem.se

Postadress ser ni på sid 4.

KALLELSE TILL ÅRSSTÄMMA

31/7 - 2/8 2009

Härmed kallas medlemmarna i Svensk Fjällrasavel till årsstämma. Årsstämman i år kommer att hållas i Svenska Österbotten, Finland, 31.7-2.8 2009.

Välkomna på Fjällrasstämma i Svenska Österbotten, Finland

Det är en stor glädje för oss medlemmar i Finland att Fjällrasföreningen ville förlägga sin årsstämma hit i österled. Vi skall försöka ordna ett så mångsidigt program som möjligt. Förutom sedvanliga årsmötesförhandlingar och avelsinformation blir det exkursioner till tre av föreningens medlemmar. Samt på söndag besöker vi en av landets största lantbruksutställningar som hålls i Karleby. Den går av stapeln 30.7-2.8. På söndagen visas lantrasdjuren. Vi har i Finland tre ko-lantraser, den Västfinska-, östfinska- och den nordfinska rasen.

I år är det 200 år sedan Finland skildes åt från moderlandet Sverige. Här i österbotten finns de flesta krigsskådeplatserna från 1808-1809-års krig. Vi kommer att köra förbi många av dessa platser i samband med lördagens exkursion.

Vi bor på Solhaga "Camping" i Esse. Vackert beläget invid Esse å. Morgonmål ingår. Eget sänglinne medtages.

Det preliminära programmet är:

Fredag 31 juli kl 14 incheckning på Solhaga semesterstugby i Esse. (20 km öster om Jakobstad) kl 16.00 samling i undertecknads kohage (25 kor & ungdjur, enbart lantraser), i Merjärv, Kronoby, (25 km från Solhaga) grillafton med avelsinformation.

Lördag 1 augusti Exkursion. Start kl 8.00 med buss till Lars Rodas Karkmo, Korsholm (40 kor & 50 ungdjur blandad besättning med många lantrasdjur) Lars och Margaretha bjuder på traktering. kl 13.30 besöker vi Tea Sillman i Kauhava (blandad besättning, mest lantrasdjur, 25 kor & ungdjur) Hon bjuder också på förplägnad i någon form. Finns det tid så gör vi ett besök på Fagerbacka fäbodställe i Purmo en museifäbod värt att ses. kl 17 Svensk Fjällrasavels årsstämma. kl 19 stämmomiddag med program.

Söndag 2 augusti Lantbruksutställningen i Karleby öppnar kl 10.00. Gratis inträde för svenskar som har med sig pass eller körkort!

Kostnad: c:a 100 Euro/person

Anmälningar om deltagande:

SENAST FREDAG 3 JULI!

till Kristina Torén, 08-656 88 09, kväll, eller 070-303 13 36.

Hjärtligt välkomna till ett svensktalande Österbotten.
Stefan Lönnquist Tel. 358 505721333 / 358 6 8346801

Svensk Fjällrasavel Verksamhetsberättelse för år 2008

Föreningens styrelse har under året bestått av: Håkan Andersson ordförande. Robert Nilsson vice ordf. Siw Andersson kassör, Evy Schale sekr., Robert Eklundh, Louise Lindqvist och Erica Sundvall.

Suppleanter har varit Göran Lundström, Thomas Lundholm, och Fredrik Olsson.

Valberedningen har varit Kristina Torén, sammankallande, Birgitta Åberg och Jan-Erik Spånberger. Suppleant Marie Kallin.

Avelskommitté: Robert Nilsson ordf., Mårten Dahlberg, och Göran Lundström.

Fjällnära-kommitté: Ivan Eriksson sammankallande, Lars-Göran Lindgren och Ann Andersson.

Stamboksförare har varit Göran Lundström.

Livdjursförmedlare Mårten Dahlberg.

Ansvar för stöd och sponsoransökningar Erica Sundvall, Louise Lindqvist och Siw Andersson

Hemsidesansvariga: Lars Schale, Robert Nilsson och Erica Sundvall.

Tidningen: Redaktör har varit Kristina Torén.

Renrasighetsintyg: Robert Eklundh

Tidningen Husdjur: Robert Nilsson

Utsällningskommitté: Skall tillsättas vid behov av styrelsen.

Styrelsen har under året haft sex protokollförda sammanträden varav fem per telefon.

Föreningens tidning Fjällkon har kommit ut med fyra nummer.

Medlemsantalet har varit

Föreningen höll sin årsstämma på Bredsands vandrarhem utanför Enköping. Förutom sedvanliga årsmötesförhandlingar fick deltagarna information om aktuella frågor i föreningen. En intressant och givande studieresa gjordes till Focksta gård där Helena Brunnberg, Anders Söderberg och Göran Lundström visade sin besättning. En god lunch bestående av bl.a. rökt siklöja åt vi hos Mona Loberg och Ivan Eriksson. Efteråt körde Ivan ut oss med kofärja till en ö i Mälaren där vi tittade på deras fjällnära djur.

Föreningen deltog med monter och filmvisning på Elmia Djur och Inomgård 22-25/10.

Avelskommittén har under året arbetat med att ta fram tjurar för samlingen på Alebäck. Sex tjurar samlades, fem fjäll och en fjällnära, Det är Duve, Bister, Sansibar, Marvin, Hipster och den fjällnära tjuren Mark.

Föreningen har under året haft samarbete med Svensk Avel i framtagandet av tjurar dit. Vi har även haft samarbete med Rödkulleföreningen och STN-föreningen.

Artiklar har varit införda i tidningen Husdjur.

Från JBV har det kommit in förfrågningar som besvarats.

Diverse möten har ägt rum med JBV och med Lantrasforum.

Intyg rörande rasrenhet och godkännande av avelstjurar har skrivits ut.

Föreningen har haft livdjursförmedling, avelsrådgivning samt information och rådgivning till medlemmar.

Håkan Andersson

Robert Nilsson

Siw Andersson

Evy Schale

Robert Eklundh

Louise Lindqvist

Erica Sundvall

Motion 1

Sedan Svensk Fjällrasavel bildades 1995 som en fortsättning på Projekt Rädda Fjällkon som startade 1993 har dess målsättning varit att verka för fjällrasens bästa. En genetiskt bredare avelsbas och ett ökat antal renrasiga djur i avel har varit viktiga målsättningar på det avelsmässiga området. Vi "ärvde" en fryst genbank på ca 100 tjurar när arbetet startade och delade upp dessa efter släktskapet på 19 olika tjurfamiljer. Många av dessa fanns endast ett mycket litet spermalager av och ett 20-tal tjurar fanns i fler doser för allmän användning. Idag är ytterligare inte fullt 30 tjurar lagda till denna genbank med begränsad användning och ytterligare 113 tjurar finns för allmän användning. Totalt har vi idag i Sverige möjlighet att använda 240 frysta fjällrastjurar i aveln, de fjällnära, finska och norska tjurarna oräknade. Nu finns möjlighet för vem som helst att köpa sperma efter 113 tjurar ur alla fjällrasens 19 tjurfamiljer jämfört med 20 tjurar ur 8 tjurfamiljer i början på 90-talet. Så avelsmöjligheterna tillhör idag alla fjällkoägare och det var en målsättning med Svensk fjällrasavels arbete såsom ideell förening.

Men med en ökad genetisk bredd följer även ett ansvar att behålla det som vi startade föreningen för att bevara, nämligen fjällrasen som en frisk och fertil mjölkkras! De senaste decenniet har allt fler "blanka" tjurar kommit till användning ute i en del av de besättningar som inte mjölkar sina fjällkor men däremot uppbär Mutro-stöd för hotade raser. Tjurarna har inte på något sätt härstamningar som visar vad dom eventuellt kan nedärva. Dom stambokförs heller inte utan man använder dom till avel utan att ha någon som helst koll på statusen vad gäller fjällrasens eviga ok könskörtelhypoplasin. Den enda koll som görs och som vi kan kräva är att härstamningen ska bestå av djur med raskod 41, den situationen är inte hållbar om vi vill ha fjällrasen kvar som en frisk och fertil mjölkkras. Det finns idag inte samma behov av att prioritera genetisk bredd på bekostnad av dokumentation av förväntat genetiskt avkastningsvärde som det fanns för 15 år sedan utan vi har enligt min mening en skyldighet att styra upp aveln för fjällrasen om vi nu ska vara en fjällrasavelsförening. Jag föreslår därför att följande saker ska vara uppfyllda för att en tjur ska föras upp på listan över godkända avelstjurar som ligger till grund för utbetalning av Mutro-stöd.

Att tjuren ska vara född i en besättning ansluten till kokontrollen och alltså ha en moder med dokumenterat hälsoläge, mjölk kvalitet och produktionsförmåga.

Att tjuren ska vara stamboksförd i fjällrasens stambok med härstamningen verifierad via DNA-prov. Detta innebär att tjuren då måste ha två normalt utvecklade testiklar samt en moder med två normalt utvecklade äggstockar.

Att tjurägare mot uppvisande av DNA-verifierad härstamning, hypintyg på tjur och moder samt härstamningsbevis på tjuren från kokontrollen kan erhålla ett stamboksnummer som kvitto på att tjuren är godkänd innan den börjar användas, för att senare komplettera med en inmätning och exteriörbedömning när tjuren vuxit till.

Att samma regler ska gälla för de fjällnära djuren bortsett från kravet på dokumenterad produktionsförmåga och mjölk kvalitet på modern.

Att dessa regler ska gälla från 2010 års mutroansökan.

Robert Nilsson Övre Svartlå 090518

Motion 2

När Svensk fjällrasavel bildades 1995 så resonerade vi inom interimsstyrelsen över hur föreningsarbetet och föreningens konstruktion skulle vara. En slutsats var att vi inte ville ha ett system med medlemskretsar som skulle välja ett fullmäktige för vi bedömde det som ett svårare system att bygga upp snabbt, utan valde att alla medlemmar som dök upp på ett årsmöte skulle ha rösträtt. En annan viktig tanke var att det skulle stå i stadgarna att majoriteten i styrelsen skulle bestå av aktiva mjölkproducenter, och att vi skulle ha 3 åriga mandat för att tillförsäkra en kontinuitet i styrelsearbetet. Detta gör att vi väljer 2 nya ledamöter per år utom vart tredje år då det väljs tre nya ledamöter. Även valberedningens mandat är treåriga för att tillförsäkra en kontinuitet och tillräcklig kunskap om vilka som kan passa för styrelseuppdrag mot bakgrund av redan existerande ledamöter.

I stort sätt har det fungerat bra genom åren. Det som vi dock inte tänkte på då vi bildade föreningen var hur snabbt arbetssituationen kan ändras för styrelseledamöter. Helt plötsligt kan man vara tvungen att snabbt avbryta sitt engagemang för att man inte hinner med och det är inte säkert att man kan sitta hela sin treårsperiod utan anser sig måsta gå i förtid. Det är inget större problem för det löser vi med fyllnadsval men en sak anser jag att vi behöver ändra på i stadgarna och det är hur vi väljer vår ordförande.

Som det är nu så konstituerar sig styrelsen inom sig själv efter årsmötet och väljer en ordförande för det kommande året. Det gör att det finns en viss risk för att det egentligen inte finns någon i styrelsen som vill vara ordförande och att det blir en lite tryckt stämning kring bordet. För att undvika detta föreslår jag att vi ändrar stadgarna så att ordföranden väljs direkt av årsmötet för en period av 1 år och att övriga ledamöter även fortsättningsvis väljs på tre år men då bortfaller året då man väljer tre ledamöter och vi väljer fortsättningsvis två ledamöter per år plus ordförande. Vill valberedningen då föreslå någon som sitter i styrelsen som ny ordförande så är det inget problem utan man kan göra ett fyllnadsval på det mandatet. Förhoppningsvis gör det att det blir lättare att se till att vi alltid har en ordförande på förslag för det år som kommer när valberedningen har till uppgift att leta fram en sådan kandidat och årsmötet får debattera förslaget och komma med nya förslag om man så tycker.

Jag föreslår därför följande stadgeändring:

Att ordföranden från och med 2010 års årsmöte väljs direkt av årsmötet med mandat fram till nästa årsmöte. Samt att vi då ändrar stadgarna så att vi nyväljer två ledamöter varje år istället för att som nu vart tredje år välja tre nya ledamöter.

Robert Nilsson Övre Svartlå 090518

Tillgängliga och godkända fjällrastjurar från Viking Genetics. Nu har vi gjort en ny lista över Viking Genetics tjurar som är avkommebedömda. Här har vi tagit med all den viktigaste informationen.

Namn:	Gr:	Kodnr:	Stamb.	Far:	Mf:	ant dött	Mj	Mj	F%	P%	Dotter fert.	Kf	Kmf	Mast- res	Övr. sjukd.	Ö-tal	Ant. bed	res lighet	Ben	Ju- ver	Spn- längd	Lynne	Mjolk barhet	Tjur- index
6769 Delta	1	6-6769	96769	38 Desing	786 Maro	80	96	101	95	96	111	110	98	93	80	104	32	89	92	93	95	120	107	-7
6840 Gunde	1	3-6840	96840	739 Gute	165 Leo	55	96	95	100	101	93	114	84	99	99	95	26	109	92	97	94	107	102	-9
6847 Levis	1	3-6847	96847	46 Lester	161 Smille	54	97	98	104	100	98	100	91	90	99	99	25	95	100	89	105	102	81	-11
6851 Gus	1	3-6851	96851	6840 Gunde	161 Smille	27	91	83	116	109	94		91	99	96		12	98	92	97		97	104	-16
6746 Hompest	2	6-6746	96746	940 Hompen	726 Basker	109	100	103	93	97	101	90	92	105	86	104	32	101	77	121	94	97	109	4
6787 Laro	2	6-6787	96787	6715 Lage	786 Maro	162	103	99	109	104	113	113	115	107	91	113	68	94	102	100	98	97	97	11
6801 Bude	2	3-6801	96801	6758 Bula	6768Deger	33	103	105	100	99	99	102	101	101	103	106	6	103	92	89	104	120	104	1
6837 Bamse	2	3-6837	96837	6759 Bam	940 Homp.	42	100	101	102	98	97	96	98	116	92	91	19	97	92	100	90	102	111	-1
6838 Lars	2	3-6838	96838	6787 Laro	6748 Bör	68	97	97	103	100	107	109	114	109	103	102	26	88	100	100	102	105	92	2
6839 Hadar	2	3-6839	96839	6742 Harg	6759 Bam	35	107	105	102	102	97	96	87	99	98	88	12	98	97	104	105	97	92	6
6841 Hasse	2	3-6841	96841	6742 Harg	940 Homp.	39	95	95	100	100	94	94	88	104	102	73	11	94	92	102	109	102	100	-12
6845 Baba	2	3-6845	96845	6759 Bam	729 Hom.	42	104	103	103	101	103	102	94	106	101	95	20	98	100	102	91	105	114	7
6854 Josef	2	3-6854	96854	6758 Bula	6746Hom.	10	109	107	102	101	100		92	106	97		6	112	94	84		107	104	6
6738 Mast	3	6-6738	86738	786 Maro	723 Figer	126	94	92	104	102	108	105	76	109	92	101	42	92	100	106	88	102	90	-4
6777 Makro	3	6-6777	96777	6724 Mikro	786 Maro	105	105	106	96	100	103	93	111	85	107	99	27	106	79	93	113	97	83	-2
6780 Mise	3	6-6780	96780	6724 Mikro	786 Maro	106	107	106	96	101	103	89	118	89	91	97	35	109	107	84	97	112	85	2
6848 Birk	3	3-6848	96848	708 Bill	41 Duvol.	23	86	82	107	105	104	100	99	101	105	94	13	88	102	106		112	97	-14
6849 Aragorn	3	3-6849	96849	710 Agaton	6748 Bör	21	106	104	98	101	105	114	101	105	108	100	9	100	94	97		84	100	6
6850 Röde O.	3	3-6850	96850	6777 Makro	41 Duvol.	33	107	105	98	102	108			87	101	95	12	106	87	89		102	88	-1

Ungtjurar och väntetjurar från Viking Genetics

Denna lista ugörs av de nya ungtjurarna som vi rekommenderar att ni använder i så stor utsträckning som möjligt. Väntetjurarna är de tjurar som gått ut i tillräckligt stort antal doser (c:a 500 st) och som i väntan på sin avkommeprövning är så kallade väntetjurar.

Namn:	Grupp:	Kod nr:	Stb nr:	Far:	Mf:
Ungtjurar					
6860 From	2	3-6860	SvFj 96860	6765 Homa	6742 Harg
6864 Vidio	3	3-6864	SvFj 96864	120 Viss	40 Pelle
6865 General	3	3-6865	SvFj 96865	6780 Mise	40 Pelle
6867 Rapp	3	3-6867	SvFj 96867	56 Riv	715 Rito
Väntetjurar					
6856 Fred	2	3-6856	SvFj 96856	6787 Laro	6758 Bula
6858 Rille	2	3-6858	SvFj 96858	147 Riss	164 Lim
6861 Dacke	2	3-6861	SvFj 96861	6715 Lage	53 Guldus
6862 Baltazar	2	3-6862	SvFj 96862	6702 Bazar	234 Sprint
6869 Marieberg	1	3-6869	SvFj 96869	1 Solberg	161 Smille

Har Ni en framtida avelstjur på gång?

Som alltid är det intressant att få information från Er om tjurkalvar som kan vara intressanta för avel. Hör av Er till Robert Nilsson, tel: 0928-40106 eller mejl: korn@telia.com

Nytt från avelskommittén

Ni som har använt er av tjänsten individavel har under åren kanske tyckt er få en del orealistiska exteriörvärden på era djur. Under vintern har vi undersökt vilka siffror som ligger till grund för avelsvärderingen i programmet hos Svensk mjölk. Det vi fick fram var väldigt orealistiskt. Exteriören måste i det närmaste likna en SLB ko för att det ska bli bra exteriörvärden för våra Fjällkor. De värden som de lagt in var något som den dåvarande avelsledaren för SKB hade givit dem för över 10 år sedan och ingen hade protesterat över dessa värden. Avelskommittén hade ett möte under våren och då gick vi igenom vad som är realistiskt att förvänta sig av en Fjällko/kviga. Dessa uppgifter har nu lämnats in till Svensk Mjölk som lagt in dessa i Exteriörbedömarnas handdatorer. Det vi har utgått ifrån är vad som bör räknas som medelvärden i den 9-gradiga skalan för en Fjällko. (SKB o Rödkulla ingår i samma bedömning)

Statistik från årsrapporten för fjällnära

Den 13 juni hade 47 djurägare svarat. I dessa besättningar fanns sista december 2008: 159 kor, 78 kvigor, 21 avelstjurar och 25 slaktdjur, summa 283 fjällnära djur. Vi väntar fortfarande på några årsrapporter. Så snälla ni som inte skickat in rapporten än: Gör det snarast så vi får möjlighet att göra slutrapporten för 2008. Vi behöver också årsrapporterna för att veta vilka avelslinjer som finns ute i ladugårdarna.

Träffen i Älvdalen

Den 7:e mars träffades 14 kovänner, som tillsammans äger över 90 fjällnära, i Larz Kristerz hemmarker. Vi var dithjuda av Anna Axelsson och Robert Gunérus som driver en gård med flera olika lantraser. På sommarhalvåret bor de i fäboden, men i mars var alla djuren hemma i den lilla byn Evertsberg. Vi kamperade på Evertsbergs bygdegård som både har bra matservering och övernattnings till överkomliga priser. Som speciell gäst var Göran Lundström, expert på stambokföring, inbjuden.

Lördagens och söndagensprogram kom att handla om avelsplan och avelsstrategi. Vi var ense om att det är viktigt att alla kolinjer bevaras och att de som äger extra bevarandevärda djur ska informeras om detta. Lars-Göran Lindgren berättade om alla kolinjer och antalet nu levande kända hondjur av varje linje. Tyvärr finns inga kor kvar efter Svartöra från Biellojaure, vad vi har kunnat finna. De kolinjer som är underrepresenterade är: Runa och 9 Sköna från Funäsdalen, 100 Sköna och Droppa från Klövsjö samt Lisa från Fatmomakke. Den som äger ett hondjur som på moderlinjen härstammar från någon av dessa MÅSTE (snälla...) se till att hon används i fjällnära avel. Fjällnära Kommittén hjälper till att hitta tjur eller köpare. Vi arbetar nu med att se över hur de gamla tjurarna finns representerade.

Förutom avel talade vi en del om bidrag och regelverk. De fäbodbrukare vi vill värna om, har svårt att få allt pappersarbete och ekonomin att gå ihop. Regler och kontroller blir svårare och dyrare. Det efterlystes ett särskilt bidrag för fäbodmjölkbonder.

Göran berättade om hur viktigt det är med stambokföring. Många av oss var kritiska till hårdare regler om detta. Om krav på stambokföring på alla avelsdjur införs, kommer semin att öka, vilket minskar den genetiska mångfalden.

Vi fick visning på Annas och Roberts gård och de visade bilder från fäboden.

Efter lunch på söndagen skiljdes vi för att återvända till våra fyrfota vänner därhemma.

Vi tackar Anna och Robert för en väl genomförd sammankomst.

Nästa träff, år 2010, tänkte vi ha i södra Sverige.

Fjällnära kommittén genom Ann

Stambokföring. Vad är det?

Under mina år som stambokförings ansvarig har jag märkt att det är en handfull besättningar som stambokför sina djur regelbundet. Vi som är "födda" in i kovärlden tar ofta för givet att alla andra också vet hur allt fungerar i koaveln. På ett möte under våren med en grupp fjällnära djurägare besannades mina misstankar att många djurägare inte vet vad stambokföring innebär. Så det är det jag har tänkt förklara med denna artikel.

Stambokföring kan man enkelt förklara med att det är en varudeklaration på hur en ko eller tjur ser ut beträffande kropp, ben, juver (om det är en ko) och färgteckning. Varför är det då viktigt att veta det? Ni som djurägare vet ju hur djuren ser eller såg ut. Men för oss som ska plocka fram framtidens avelstjurar eller tjurmödrar får vi en bild av hur kon eller tjuren ser ut. Om man kontinuerligt bedömer sina kor och tjurar får man en bild hur djuren sett ut generationer bakåt i tiden.

Besiktningen för stambokföringen görs av husdjursföreningarnas exteriörbedömare som besiktar djurets utseende beträffande dess degenheter på en 9-gradig skala. Som sedan summeras till en 100 poängsskala beträffande kropp, ben, juver. Dom flesta fjälldjuren hamnar inom 70-80 poäng. Det är sällan något djur kommer upp mot 90 poäng. Vi tycker inom vår förening att man inte bör stambokföra kor yngre än 3:e kalven för det är då de har fått sitt rätta utseende. Amkor bör bedömas snarast efter kalvning för att få en rättvis bild av juverformen. Tjurar bör vara över 1 år, gärna äldre så att de har vuxit ut ordentligt. Alla hondjur som stambokförs ska hypoplasi undersökas och tjurar ska ha 2 normalt utvecklade testiklar. Kom också ihåg att ta DNA test på de tjurar som stambokförs. Ta även prov på presumtiva tjurmödrar. Det är många intressanta tjurar som vi inte kunnat spermasamla på Alebäck p.g.a. att deras föräldrar inte varit DNA testade.

Individavel.

Ett annat sätt att bedöma sina djur är Individavel. Där ansluter man sig hos husdjursföreningen och föreningens exteriörbedömare gör ett par besök per år och besiktigar alla 1:a kallvare. Oavsett om det är Viking Genetics tjurar, Alebäckstjurar eller egna stambokförda tjurar. Dessa uppgifter kommer sedan in på kvigans faders exteriörvärden. Och är till stor hjälp för oss när vi ska plocka fram tjurfäder och tjurmödrar till framtidens tjurar. Så det vore bra om så många som möjligt bedömer sina djur både genom Individavel och stambokföring.

/ Göran Lundström

På sidorna 11 och tolv ser ni ett exempel på hur ett stambokscertifikat ser ut. Reds anm.

Svensk Fjällrasavel

Stambokscertifikat för ko
införd i Riksstambok över svensk fjällras

Födelse id **SE 55010-378 GLADA**

Stbnr SV.Fj **25197**

Identifieringsmetod plastöronbrickor enligt SJV:s föreskrifter

Födelsedatum **2001-07-07**

Ev. utländskt stbnr

Mor	MM	MMM 33-55009-200 GRILLA
F id SE 55010-276 GREVINNA	F id 37-36301-41 GRINA	Stbnr född 93-08-05
Stbnr	Stbnr 25071	MMF 33-30109-182 BAM
Född 1997-07-29	Född 1995-07-12	Stbnr 96759 född 92-12-11
	MF	MFM 32-55009-98 NOPPA
	F id 33-55009-2017 LASSE	Stbnr född 87-10-19
	Stbnr	MFF 30-25257-118 LAZARUS
	Född 1995-08-11	Stbnr 86728 född 88-03-06
Far	FM	FMM 37-58041-341 BLOMROS
F id SE 36368-234 SPRINT	F id 37-13045-473 SPRINGLI	Stbnr född 80-12-26
Stbnr 20024	Stbnr 8638	FMF 37-58041-159 SILENAR
Född 1996-03-11	Född 1987-03-12	Stbnr född 84-09-27
	FF	FFM 285 MINERVA
	F id 302 MISSE	Stbnr 8165 född 59-11-22
	Stbnr 6584	FFF 147 RISS
	Född 1964-12-14	Stbnr 6188 född 60-09-27

Födelsebesättning

**MÅRTEN DAHLBERG
MARIEBERGS GÅRD 138
87296 BJÄRTRÅ**

Ägare vid stambokföringstillfället

D:O

Kon har i enlighet med gällande regler denna dag blivit införd i Riksstambok över svensk fjällras med ovanstående Riksstamboksnummer

Registrator: _____

Exteriör bedömning

Stb-nr: 25197

Linjär bedömning

KROPP

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Mjölktyp	grov	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	skarp
Bröstbredd	smal	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	bred
Kroppsdjup	grund	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	djup
Korsbredd	smalt	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	brett
Korslutning	överbyggt	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	sluttande
Överlinje	svag	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	stark

BEN

Hasvinkel	rak	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	krokig
Ben bakifrån	hastränga	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	parallella
Fotvinkel	låg	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	brant
Benbyggnad	grov	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	flat, fin
Haskvalitet	svullna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	torra

JUVER

Fr.anfästning	lös	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	stark
Juverhöjd	låg	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	hög
Bakjuverbredd	smalt	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	brett
Juverligament	svagt	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	starkt
Juverdjup	djupt	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	grunt
Juverbalans	baktungt	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	framtungt

SPENAR

Spenplac. fram	vitt	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	tätt
Spenplac. bak	vitt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	tätt
Spenlängd	korta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	långa
Spentjocklek	smala	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	tjocka
Mjölklarhet	långsam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	snabb
Lynne	mkt nervös	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	mkt lugn

Sekundär egenskaper

Typ - Kropp

- 1. Dålig välvning
- 2. Kort kropp
- 3. Lösa bogar
- 4. Snörd
- 5. Smal länd
- 6. Högt ans. lårleder, pl. kors
- 7. Lårled för långt bak
- 8. Smalt mellan bärbenen
- 9. Takformigt kors
- 10. Högt svansfäste
- 11. Intryckt svansfäste
- 12. Kort kors
- 13.
- 14.

Ben

- 30. Tåtrång bak
- 31. Tåvid bak

- 32. Tåtrång fram
- 33. Tåvid fram
- 34. Veka kotor
- 35. Långa kotor
- 36. Branta kotor
- 37. Vid klövspalt
- 38. Anm. klövform
- 39. Låga trakter
- 40. Tillbakasträckta ben
- 41.
- 42.

Juverfunktion - spenar

- 50. Kort
- 51. Bulkigt
- 52. Tvärspaltat
- 53. Osymmetri
- 54. Köttjuver
- 55. Spenar tätt i sidled

- 56. Spenar långt bak
- 57. Spenar framåtriktade
- 58. Tätt placerade spenar
- 59. Extra spenar bak
- 60. Extra spenar sidledes
- 61. Sammanväxta spenar
- 62. Smala spenar
- 63. Spenar smal bas, kägelf.
- 64. Spenar hårda
- 65. Spenar spetsiga
- 66. Ojämna spenar
- 67. Koniska spenar
- 68. Tjocka spenar
- 69. Utvidgade spencisterner
- 70. Läcker mjölk
- 71.
- 72.

Sammanfattande värdering

Typ 80 Juver 78 Ben 84 Helhet 80 Alder vid bes 4 ÅR 3 MÅN

Mankhöjd Korshöjd 126 CM Brsomf Färg V 8 rtp

Övriga kommentarer: _____

Norgeresa

Sista helgen i mars blev undertecknad inbjuden till STN-föreningens årsmöte som ett "fageinslag" vilket innebar att jag ombads hålla ett föredrag kring avel och utfodring av fjällkor efter att årsmötesförhandlingarna avklarats. Jag kunde inte motstå ett så generöst erbjudande och reste till vårt västra broderland med förväntan i sinnet för det skulle även vankas studiebesök i Norges finaste fjällkobesättning.

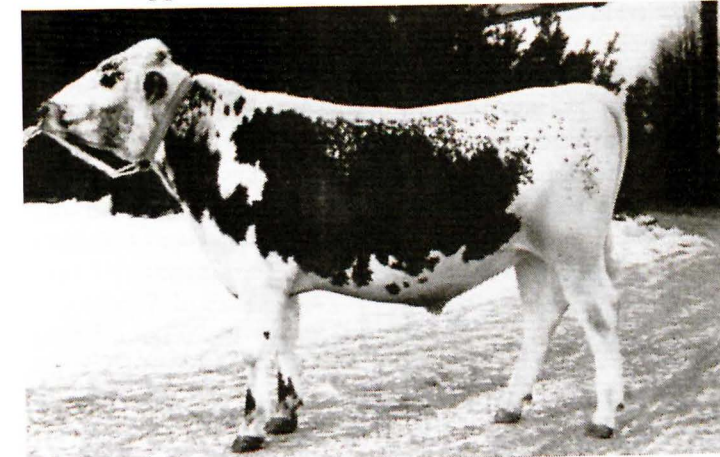
Besöket var intressant på många sätt för min egen del, jag fick sitta med på STN-föreningens styrelsemöte innan årsmötet och se hur stor hjälp man får i sitt avelsarbete av den norska husdjurskontrollen. Alla kalverbjudanden får man presenterade med bilder på både ko och kalv utöver produktionssiffror. Jag kunde inte annat än känna ett visst mått av avund över den möjligheten att väga in och jämföra de aspekterna när man ska besluta om kalvinköp. Vi dryftade även möjligheterna med ett utökat samarbete kring tjurmaterial och vi får se vart det kan leda. En sak som försvårar samarbetet är att vi har så olika ställning som avelsföreningar vad gäller spermproduktion. STN-föreningen köper själv in sina oksekalvar och bestämmer hur många och vilka helt självständigt, sen betalar man Geno för uppfödning, provtagningar och infrysning. Vilket gör att man själv äger och förfogar över sperman som producerats och då även får intäkterna från den försäljningen. Det gör att STN-föreningen har en mycket stark finansiell situation, man har kort sagt "pengar på banken".

Svensk fjällrasavel är ju en betydligt tandlösare organisation i och med att vi bara är "rådgivande" gentemot Viking genetics och bara får vara med för att de så säger. Även gentemot Jordbuksverket är vi ju allt annat än starka även om vi där får självständigt bestämma vilka tjurar som ska samlas varje år, dock utan att kunna bestämma över antalet. Dock har vi en stor fördel ur avelssynpunkt att kunna följa upp intressanta tjurar och sen eventuellt samla dem via Alebäck om vi tycker de utvecklats bra, för man kan ju aldrig vara säker på att man valt rätt kalv till uppfödning. Kontentan är dock att om STN-föreningen vill importera tjurmaterial från Sverige vilket man gjort sista åren så får de betala fullt pris gentemot Viking och förlorar därigenom intäkter på sin egen spermproduktion. En såld svensk dos = en osåld norsk dos. Men vi ska ta upp från svensk sida om man kan rabattera STN-föreningen från Vikings sida eller om vi kan prova med ett byte av sperma mellan STN och Viking. Tyvärr möjliggör nuvarande regler inte att man kan få ta in material som samlats på Alebäck om man så skulle vilja.

Samma bekymmer men i olika faser

Det som snabbt framgår är att man i Norge är på väg mot samma situation som i Sverige att antalet norska fjällkor som inte mjölkas utan hålls som dikor ökar år från år. Nu är ju norsk mejerisituation inte den samma som i Sverige utan man hämtar ju mjölk ute i bygderna på ett helt annat sätt än vad som görs i Sverige men

likafullt påverkar strukturrationaliseringen de små raserna mer än de stora och man ser med oro på åt vilket håll utvecklingen går. Men man är fortfarande 20 år efter Sverige ur utslagningssynpunkt vad gäller de små besättningarna och man kan bara hoppas att de aldrig hinner ikapp oss.

9150 Tor

Det studiebesök jag sett fram emot mest var det hos Elisabeth och Amund Wormstrand på gården Ruud mellan Kirkenaer och Kongsvinger. Deras besättning har varit av mycket stor betydelse ur avelssynpunkt och jag har genom åren följt den intresserat via STN-tidningen. Av de 13 korna var 5 st 11 år eller äldre!

Jag ska återkomma i kommande nummer med ett noggrant gårdsreportage därifrån för det är värt en egen artikel. Jag kan ju i alla fall säga att jag inte på något sätt blev besviken av det jag fick se utan hellre tänkte att det var ju en himla tur att vi fick in material till Sverige från deras besättning när vi köpte över "Tor och Loke" för 10 år sedan. Produktionen drivs ekologiskt och på en imponerande hög avkastningsnivå, värt att nämna är även att det mesta av jordbrukandet sker med hästkrafter i dess ursprungliga form! Men som sagt vi ska ta det i en egen artikel.

9151 Loke

Vi fick även titta på en besättning som hade en hel del material från Wormstrands. Inne i "Finnskogen" nära svenska gränsen bodde Torhild Moland med familj som

hade ca 12 kor och ett brinnande avelsintresse och det kommer säkert komma intressant material därifrån med tiden.

Eftersmaken av resan så här några månader senare är utpräglat god, vi har i STN-föreningen en intressant och livskraftig samarbetspartner. Även om det finns stora skillnader i jordbrukets villkor i våra länder så ska hjälpa varandra så mycket som det går att bevara och utveckla fjällrasen för framtiden på båda sidor gränsen. Jag får avsluta med att tacka STN-föreningen för inbjudan att ta del av årsmöteshelgen.

För den kointresserade kan ett besök på www.stn-avl.no rekommenderas.

Robert Nilsson

Diplom för hög livstidsavkastning!

Svensk Fjällrasavel vill försöka stimulera och sporra medlemmarna att vara rädda om och sträva mot hållbara kor, varför vi beslutat att inrätta en serie diplom för hög livstidsavkastning. Det blir tre olika diplom för tre olika nivåer på avkastning:

Diplom C

- Kon ska ha mjölkat sammanlagt 3500 kg smörfett och protein.

Diplom B

- kon ska ha mjölkat sammanlagt 5000 kg smörfett och protein.

Diplom A

- kon ska ha mjölkat sammanlagt 6500 kg smörfett och protein.

För att vara berättigade till diplomerna

Finns det några punkter som ska vara uppfyllda:

- * Djurägaren ska vara medlem i Svensk Fjällrasavel.
- * Kon ska vara berättigad till Mutro-stöd för Fjällras.
- * Kon ska naturligtvis vara ansluten till kokontrollen.

Anmäl kon nu!

När ovanstående kriterier är uppfyllda så meddelar djurägaren till Svensk Fjällrasavel när kon gått till slakt och full livstidsproduktion finns. Diplomet utdelas på föreningens stämma eller skickas till djurägaren om denne är förhindrad att närvara vid stämman. OBS! Du som har en ko som uppfyller ovanstående ombedes att redan nu höra av Dig till föreningens expedition c/o Kristina Torén. Se adress på sid 4. Diplomen kommer att delas ut på stämman i sommar.

Avelskommittéträff!

I slutet på februari var Linda och Thomas Lundholm på Brottan generösa värdar för föreningens avelskommitté som då hade en av sina fåtaliga "irl" träffar! När vi alla är utspridda över landet och har kor att sköta så är det bara att acceptera att det är på dom premisserna vi får arbeta, och att det är långt mellan gångerna vi kan träffas. Desto roligare då att få göra det på en gård där fjällkorna blivit fler sedan förra besöket, samt att kvaliteten snabbt blivit bra med flera potentiella tjurmödrar.

Fjällkorna på bete hos Thomas & Linda Lundholm, foto Thomas Lundholm

300 fjällkor på en vecka!

Det blir nästan snudd på orgiastiskt att åka ut på en fjällkosväg och själv såg jag på 5 dagar 300 fjällkor i 9 besättningar vilket gav ett saligt leende som räckte länge när jag väl var hemma igen. Bortsett från exteriörproblematiken som vi diskuterade och som är refererat på annat ställe i tidningen så hade vi för ovanlighetens skull ett flertal intressanta kalverbjudanden att ta ställning till för inköp till Viking Genetics.

1057 Faramir, e: 57 Filur. Foto: Thomas Lundholm

79 Donna, mor till 1057 Faramir. Foto: Thomas Lundholm

Vi beslöt att förorda inköp av en tjurkalv efter 57 Filur – 2000 Maraton – 6774 Midar från just Linda och Thomas besättning. Modern är en fantastiskt snäll och trevlig ko från en gammal jämtlandslinje och vi hade ett kalverbjudande efter henne under fjolåret, men då tyckte vi hon var nog så ung och behövde visa framfötterna mer för att bli tjurmoder på Viking. De förhoppningar vi ändå hade har hon nu infriat och därför var det roligt att på ort och ställe få se både mor och son och då blev beslutet lätt att ta.

Det ska bli oerhört intressant att få in en Filurson på semin då han nog är den Alebäckstjur som haft den överlag bästa avkomman ur produktionssynpunkt, Filurs fader 44 Fagerman är ju även den hittills högst bedömde PRF/Alebäckstjuren. Tyvärr har vi inte kunnat få fram värdena på Filur då hans döttrar automatiskt blir ras 41 och svensk mjölk ju inte lyckas hitta dessa tjurars värden på sina listor!!

Trollsåsen går igen!

Nästa kalv som vi förordade inköp av kom från Berit och Jan Runsten uppe i Alsen och där visade det sig att kolinjen som var bakom den tilltänkta kalven ursprungligen på 50-talet kom från den gamla avelscenterbesättningen på Trollsåsen. Den nu aktuella tjurmodern var en ko efter 208 Monogram med 6715 Lage som morfar och en över 6 årig medelavkastning på över 120 relativt besättningen på både fett och protein. Den tilltänkta avelstjurens fader är 1202 Rist som vi samlade för några år sedan. Hans döttrar har gått produktionsmässigt väldigt bra och det ihop med den lättanvända härstamningen gör att vi vill ha honom som tjurfader. Som synes så blir det om tjurkalvarna går hela vägen oerhört lättanvända härstamningar på djuren efter det sista decenniets svensk avelstjurar.

Kolla upp era avelsdjur vad beträffar könskörtelhyppoplasin!!!!

Tyvärr missade vi en mycket intressant kalv från en annan besättning då det visade sig att modern vid äggstocksundersökningen bara hade en äggstock och

vi då naturligtvis fick stryka den tilltänkta avelstjuren från inköpslistan. Modern var en äldre ko utan tendens till dräktighetsstörning och det visar alltför väl att man aldrig kan vara säker på att en fjällko har två äggstockar förrän man kollat upp saken!!!! Ta för vana att kolla av era kor när seminören är i farten. Det allra bästa är att kolla upp kvigorna kring dryga ettårsåldern så att man aldrig ens bryr sig om att sätta kalv i dem utan kan lägga dem i fryboxen som oskulder.

Mycket går åt rätt håll!!!

Det är fantastiskt roligt att åka ut och titta på andras fjällkor i besättningar runt om i landet. När jag började mitt "fjällkospionerande" för 20 år sedan var nästan alla kor efter Bill, Figer, Basker och Kare eller deras söner och det var inte överallt det fanns kor med vettiga juver. Nu står det intressanta kor med varierande härstamningar i var och varannan besättning och många med riktigt bra exteriöra egenskaper. Dit har vi nått efter 15 års användande av äldre genetiskt material på tjursidan ihop med så härstammingsmässigt avvikande kor som vi kunnat hitta. En avelsstrategi som förkastats helt av våra gamla korsningsvänner och konventionella avelsexperter men som ändå fungerat fantastiskt bra med tanke på den lilla numerär på djurmaterialet vi haft att tillgå.

Varför har det då trots allt fungerat? Ja jag tror att det är så enkelt att det är en avel som är utförd med "bondeperspektiv" av bönder för bönder! Ska man leva på mjölkproduktion så måste hela kon hänga med, det är inte bara en fråga om höga index och mycket mjölk utan om en ekonomisk helhet. Nästan alla bönder vet vilken ko som ger mest tillbaka på arbetet man lägger ned på dem och är friskast och det är de korna som vi letat och letar efter som tjurmödrar, sen får de i princip ha vilket index som helst. Bruksexteriören kommer då ofta på köpet för exteriört tveksamma kor med dåliga juver och ben är oftast inte friska och problemfria av sig. Sen kan allt inte lyckas utan genetikens irrgångar klyver ut ett och annat stolpskott jämte med pärlorna, men på totalen är jag dock glatt överraskad över att det ändå gått så pass bra ställt mot förutsättningarna. Därför gäller det att fortsätta kämpa på med korna även om nu mjölkpriset inte är någon uppmuntring, det måste vända rätt snart om inte det bara ska bli sockerdricka på matborden och vi har verkligen något som är värt att kämpa för.

Fjällkon, inte störst men bäst och vackrast!!

Robert Nilsson

B-post Porto betalt

~~Avs: Svensk Fjällrasavel
c/o Kristina Tören
Stagneliusvägen 23 VI
112 59 Stockholm~~

Livdjursförmedling Information

Hej alla kovänner!

Om jag inte svarar på telefontiden så lämna alltid ett meddelande så hör jag av mig så fort det går. Vi har också förmedling på vår hemsida: www.fjallko.se Där får ni annonsera själva

Mårten!

Livdjursförmedlare:

Mårten Dahlberg

Tel: 0612-532 67

Fax: 0612-531 07

Telefontid: Måndagar 12-13.00

.....
OBS! OBS!

Leukos och BVD-prov ska tas 1 gång/år. BVD-provet (friförklaringen) får vara högst 3 månader gammalt vid livdjursförsäljning. För dem som är mjölkleverantörer sker detta automatiskt via tankprovtagning. Övriga måste kontakta sin Husdjursförening för anslutning/provtagning.

Till salu:

.....

Vem vill köpa våra fjälltjurar i oktober?

1. Vi har "Kalle" som är född 070515, han går i hagen bland våra fjällkor i sommar. (Härstamningsbevis finns)
2. Tjurkalven "Oskar" född 090430 (svart-vit)
3. Tjurkalven "Arne" född 090507 (brun-vit)

Enormt söta. Uppväxta på liten gård i Sörmland med mycket kärlek och omsorg.

Om intresse finns:

Kom gärna på besök i sommar, så smälter ni direkt.

För mer info:

Maria Lindgren

073-157 19 50, 0157-310 16

.....

1-årig tjur

Sven Hammar

0684-211 37

Fjällnära hondjur till salu

18 Saga, f. -98, stambokförd, far: 9 Lilleman, mf: tjur från Funäsdalen

15 Stella, f.-09, far: 15 Linus, mf: 9 Lilleman

12 Humlan, f. -06, far: Arne SKB 6829, mf: 16 Benjamin Sv fj 20094. Dr. med 15 Linus

15 Lilja, f. -08, far: Klöver SKB 6813, mf: 9 Lilleman

Leukos- och BVD-fri besättning

Jon Lennström

0481-660 02, 070-278 18 50

Övrigt:

.....

Råmjölks mätare

Vi har rensat i våra lador och hittat 5 st oanvända råmjölksmätare som vi har till salu. Dessa fungerar på samma sätt som en glykolmätare till bil. Man håller råmjölken i en cylinder stoppar ner en mätare som är graderad röd/gul/grön. Ju bättre råmjölk desto närmare grönt. Vårt pris: 100:- Nypris: 145:-

Göran Lundström

Focksta gård

070-5936613

Detta material har delvis finansierats med EU-medel